

ตำราฉบับผู้มีสิทธิพลในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดนนทบุรี

พ.ต.ท. วิบูลย์ กิตติอัมพานนท์

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-481-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POLICE AND THE LOCAL INFLUENTIAL : A CASE STUDY
OF NONTHABURI PROVINCE

Pol. Lt. Col. Wiboon Kittiampanonte

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

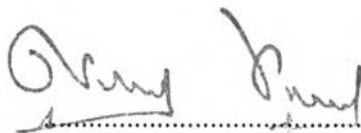
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-481-4

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ดำรงกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดนนทบุรี
โดย : พ.ต.ท.วิบูลย์ กิตติอัมพานนท์
ภาควิชา : การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

พ.ต.ท. วิบูลย์ กิตติอัมพานนท์ : ตำรวจกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดนนทบุรี

(POLICE AND THE LOCAL INFLUENTIAL : A CASE STUDY OF NONGTHABURI PROVINCE)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์, 115 หน้า. ISBN 974-331-481-4

การศึกษาเรื่องตำรวจกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (dept interview) ร่วมกับการสังเกต (observation) ซึ่งเป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพใช้ในการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปรามของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี จำนวน 24 ราย และผู้นำท้องถิ่นในเขต จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 ราย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 54 ราย ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาครั้งนี้เพื่อต้องการทราบบทบาทด้านอิทธิพลของผู้นำท้องถิ่นต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ

ผลของการศึกษาพบว่าในสภาพการปฏิบัติภารกิจของตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปรามของสถานีตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี การปฏิบัติภารกิจของตำรวจต้องอาศัยการประสานงานกับผู้นำท้องถิ่นในการช่วยให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อภารกิจของตำรวจด้านการสืบสวนปราบปรามโดยสอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษาที่วางไว้ว่า ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น มีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งผลของการต้องประสานงานและขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้นำท้องถิ่นนี้เองเป็นเหตุอันนำมาสู่ระบบการพึ่งพาโดยใช้ช่องทางด้านอำนาจหน้าที่ของตำรวจเป็นปัจจัยอันนำไปสู่การสร้างอิทธิพลหรือบารมีให้กับผู้นำท้องถิ่นนั้น ๆ แม้ว่าจากคำสัมภาษณ์ที่ได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือในกลุ่มข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปราม จากคำสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตำรวจไม่ถือว่าการกระทำตามคำขอของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเหล่านั้นเป็นการใช้อิทธิพลให้ตำรวจต้องปฏิบัติตาม สำหรับทางด้านผู้นำท้องถิ่นปฏิเสธถึงการใช้อิทธิพลกับตำรวจอย่างชัดเจน

แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ในทฤษฎี พบว่ารูปแบบที่กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่มีการปะทะสังสรรค์ (interaction) ระหว่างกันนั้นกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมักแสดงออกทางอิทธิพลด้านการ ชักชวน อันได้แก่ การคาดหวัง การให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มผู้นำท้องถิ่นไม่ได้ใช้อิทธิพลที่มีลักษณะการกดดัน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเข้าใจว่าอิทธิพลหมายถึงการข่มขู่บังคับ กดดัน ดังที่มีการเข้าใจกันโดยทั่วไป ดังนั้นจากผลการศึกษาลักษณะการใช้อิทธิพล จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนนทบุรีใช้รูปแบบทางอิทธิพลประเภทการชักชวนกับตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปรามในจังหวัดนนทบุรีอย่างได้ผล

ภาควิชา การปกครอง

สาขาวิชา การปกครอง

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต พ.ต.ท. วิบูลย์ กิตติอัมพานนท์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยา สุจริตชนารักษ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

c 831800 GOVERNMENT
: MAJOR
KEY WORD: POLICE/LOCAL INFLUENTIAL

POL. LT. COL. WIBOON KITTIAMPANONTE : POLICE AND THE LOCAL INFLUENTIAL : A CASE
STUDY OF NONTHABURI PROVINCE.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DR. WITHAYA SUCHARITHANARUGSE, 115 PP.

ISBN 974-331-481-4

A study on "Police and the Local Influential : A Case Study of Nontaburi Province", is a qualitative research using in-dept interview and observation techniques. Twenty-four police officers who work in investigation and suppression section together with thirty local leaders are the sampling population. The objective of the study is to find out relation of influence of local leaders and mission of keeping peace by the police.

The study finds that the police officers in Nontaburi province have to collaborate with the local leaders inevitably in order to get some hidden informations which enhance their performance. Such behavior is a factor recognizing local leaders' influence although police officers do not agree that this reliance boost local leaders' influence. Yet the study shows that local leaders can exercise their influence by means of creating expectations, persuasion and certain information ; thus no pressure or threats are needed.

ภาควิชา..... Government
สาขาวิชา..... Government
ปีการศึกษา..... 1998

ลายมือชื่อนิสิต..... *Wan S...*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ที่ได้ชี้แนะให้ข้อคิด ตรวจสอบแก้ไข และให้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จสิ้น

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ ที่กรุณาให้กำลังใจและแนวความคิดแก่ผู้เขียน ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความรู้ สติปัญญาแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้เขียนจะระลึกและสำนึกในพระคุณตลอดไป

นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณพี่อรพินทร์ วินิจผล แห่งภาควิชาการปกครอง และพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ท้ายนี้ ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอเป็นกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายและผู้มีอิทธิพล เพื่อความสงบสุขของประชาชน ประสพแต่ความสุขและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความปลอดภัยตลอดไป

พ.ต.ท. วิบูลย์ กิตติอัมพานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
- ความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
- สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
- ขอบเขตของการศึกษา.....	4
- การสุ่มตัวอย่าง.....	4
- นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
- ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	5
- วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
- แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพล.....	7
- แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มและกลุ่มบุคคล.....	14
- แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มอิทธิพล.....	17
- แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มพวก.....	19
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 โครงสร้าง บทบาท การจัดองค์กรของสถานีตำรวจภูธร และกองบังคับการ ภูธรจังหวัดนนทบุรี.....	27
- โครงสร้าง บทบาท และการจัดองค์กรของสถานีตำรวจภูธร.....	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ความเป็นมาและสภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี.....	44
- โครงสร้าง บทบาท และการจัดองค์กรของกองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดนนทบุรี.....	48
บทที่ 4 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ผลการศึกษา.....	63
- ประชากรตัวอย่าง.....	64
- วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	65
- ผลการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปราม เกี่ยวกับกรณีอิทธิพลของท้องถิ่นที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของตำรวจ.....	70
- ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับกรณีอิทธิพลของ ท้องถิ่นที่มีผลต่อการช่วยเหลือภารกิจของตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปราม.....	77
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	89
รายการอ้างอิง.....	96
ภาคผนวก.....	99
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

			หน้า
ตารางที่	1	จำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีเมื่อพฤษภาคม 2540.....	46
ตารางที่	2	เขตพื้นที่รับผิดชอบของภูธรจังหวัดนนทบุรี.....	49
ตารางที่	3	อัตรากำลังภูธรจังหวัดนนทบุรี.....	52
ตารางที่	4	สถานภาพตำแหน่งภูธรจังหวัดนนทบุรี.....	53
ตารางที่	5	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 1 (คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ)..... เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540	55
ตารางที่	6	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 2 (คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ).... เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับจากอัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.	56
ตารางที่	7	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 3 (คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์)..... เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับจากอัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.	57
ตารางที่	8	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 4 (คดีที่น่าสนใจ)..... เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับจากอัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	9	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 5 (คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย)..... 59 เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับจากอัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.
ตารางที่	10	สถิติคดีอาญากลุ่มที่ 1 (คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ)..... 60 เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับจากอัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.
ตารางที่	11	สถิติคดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ เปรียบเทียบเดือน..... 61 ตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540 โดยเรียงลำดับ อัตราการเพิ่ม-ลด ของแต่ละ สภ.
ตารางที่	12	สถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี..... 62 เปรียบเทียบเดือนตุลาคม-กันยายน 2539 กับตุลาคม-กันยายน 2540
ตารางที่	13	ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจฝ่าย..... 64 สืบสวนปราบปราม
ตารางที่	14	ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่เป็นผู้นำท้องถิ่น..... 64
ตารางที่	15	ช่วงเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล..... 66
ตารางที่	16	ประเด็นความคิดเห็นที่สำคัญของตำรวจฝ่ายสืบสวนปราบปราม..... 67 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเนื่องมาจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่น
ตารางที่	17	ประเด็นความคิดเห็นที่สำคัญของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการ..... 69 มีส่วนร่วมกับการกิจของตำรวจในท้องถิ่น

สารบัญแผนภูมิ

			หน้า
แผนภูมิที่	1	ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จะศึกษา.....	4
แผนภูมิที่	2	พื้นฐานการรวมพวก การเปลี่ยนแปลงและการแยกพวก.....	23
แผนภูมิที่	3	สายการบังคับบัญชาสถานีตำรวจที่หัวหน้าสถานีมีระดับตำแหน่ง..... เป็นผู้กำกับการ	29
แผนภูมิที่	4	สายการบังคับบัญชาสถานีตำรวจที่หัวหน้าสถานีมีระดับ..... ตำแหน่งเป็นรองผู้กำกับการ	30
แผนภูมิที่	5	สายการบังคับบัญชาสถานีตำรวจที่หัวหน้าสถานีมีระดับตำแหน่ง..... เป็นสารวัตร	31
แผนภูมิที่	6	สายการบังคับบัญชาสถานีตำรวจที่หัวหน้าสถานีมีระดับตำแหน่ง..... เป็นรองสารวัตร	32
แผนภูมิที่	7	สายการบังคับบัญชาของสถานีตำรวจภูธร.....	34
แผนภูมิที่	8	สายการปกครองบังคับบัญชาของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี.....	51